

IX. Plovdivi Nemzetközi Fordítózeminárium

IX Международный научно-практический семинар «Обучение переводческому мастерству: театр как перевод и перевод как театр»

2019. november 13-17. között került megrendezésre a IX. Plovdivi Nemzetközi Fordítózeminárium a Fond Russkij Mir és a Plovdivi Egyetem együttműködésével. Az orosz nyelvű ifjúsági fórumon 7 országból és 12 egyetemről érkeztek csapatok. Minden egyetem 4-4 főt delegált az eseményre. A szemináriumi munka azonban már két héttel ezelőtt elkezdődött, hiszen házi feladatot kaptunk, amit be kellett mutatni a résztvevőknek. Oroszországban 2019 a színház éve, így a házi feladat és maga a fórum is színház köré épült. Házi feladat gyanánt egy szabadon választott klasszikus orosz dráma művet kellett újragondolnia minden csapatnak. A csapattal A.P. Csehov *Három nővér* című drámáját dolgoztuk át. Újraszinkronizáltuk egy részletet a drámából orosz nyelven, alkalmazkodva a mai igényekhez - zenével helyettesítettük a mondanivalót (a videó megtekinthető itt: <https://youtu.be/z42ADugJ9hs>).

A szeminárium 0. napján a regisztrációt követően csapatunknak lehetősége adódott helyi diákokkal körbejárni Bulgária második legnagyobb városát. A Marica folyó partján elhelyezkedő település nem hiába nyerte el 2019-ben Európa Kulturális Fővárosának díját, hiszen Plovdiv díszes épületei, kanyargós utcáskái azonnal magával ragadják a látogatókat.

Az első napon egy kerekasztal beszélgetés során minden egyetem bemutatta házi feladatát. Voltak, akik videón keresztül, voltak, akik helyben mutatták be az adott darab feldolgozását. Az ünnepélyes megnyitó után előadások következtek. Az elsőt Juliana Ivanova Csakirova, a Plovdivi Paiszij Hilendarszki Egyetem docense tartotta a „*Fordítási modellezés a modern fordítási tanulmányokban*” címmel: a CAT-programok használatát készítette elő számunkra, sőt, a fordítás fajtáiról is esett szó. Azután Valerij Anatoljevics Jefremov, a Szentpétervári Herzen Állami Pedagógiai Egyetem professzora beszélt az *Az orosz színház mint előzetes jelenségek forrásáról*. Este pedig a szervezők kedveskedtek nekünk, vendégeknek: egy vacsora-est keretében betekintést nyertünk a bolgár kultúrába. A bolgár konyha ízletes ételeit próbálhattunk, miközben a Plovdivi Táncársulat különféle folklór táncokkal szórakoztatott bennünket. A vacsora végén mi is elsajátíthattuk a bolgár bachkovsko horo tánc lépéseit.

A nemzetközi fordítózeminárium minden további munkanapja egy másfél órás gyakorlattal kezdődött, amelyekre a résztvevőket három kisebb csoportra osztották, ezzel is lehetőséget nyújtva mindenkinek, hogy bemutassa munkáját és egyéni visszajelzést kapjon. A magyar csapat első gyakorlatát Galina Samonyina, a Várnai Szabadegyetem Puskin-díjas professzora vezette, hasznos ismereteket adva át a diplomáciai szövegek fordításáról, a pontosság fontosságáról.

Egy rövid kávészünet után, ahol a csapatok tagjai megbeszélhették az elhangzottakat, ismét Valerij Anatoljevics Jefremov előadása következett *A klasszikus orosz színdarabok megtestesülése a mozifilmekben* címmel. A *Csereznyés kert*, *Borisz Godunov*, *Hozomány nélküli menyasszony* filmfeldolgozásai kerültek bemutatásra – a drámák adaptációja szempontjából mutatta be a filmeket, illetve szinkronos verzióikat is megnéztük fordítás szempontjából.

Az ebédszünetet rendszerint mesterkurzus követte, melyeken Olga Alekszejevna Vasziljeva, moszkvai színésztrenér tartott *Szavak nélküli játék* címen tartott. A sztanyiszlavszkij-színház módszerével fejlesztette a reménybeli fordítók kifejezőmódját és a közös munkában való együttműködését – csendben.

A november 16-ai praktikum témája a színművek fordítása volt. Az ismeretek elsajátítását Marianna Kirilova Konova, egyetemi asszisztens és az Oroszországi Bolgár Nagykövetség tolmácsa segítette. A gyakorlat keretében a csapatok Fonvizin *A kamasz*, csapatunk fordításában Tanulatlan című vígjátékát ültették át anyanyelvükre. Az előadás során Juliana Csakirova a különféle CAT-programokat mutatta be, hiszen nélkülük ma egy fordító munkája elképzelhetetlen. Az általános ismeretek átadása mellett gyakorlott fordítóként Csakirova személyes tapasztalataival is értékes tudást adott át. Majd Valerij Anatoljevics Jefremov ismertette a 19. századi drámákban előforduló hétköznapi élet szerves részét képező tárgyakat, amelyeket ma már kevesen ismernek, így ezek célnyelvi megfelelőit megtalálni igen nehéz feladat a fordító számára.

Izgalmas része volt a programnak az Andrej Gelaszimovval való találkozás és beszélgetés. Lebilincselő részleteket osztott meg mind írói munkásságáról, művei fordításairól, valamint a 2020-as orosz Nagy tollbamondás (Тотальный диктант) összeállításáról is.

Az utolsó nap praktikumát Tanya Vasziljeva Atanaszova vezette, témája a klasszikus szövegek a posztmodern korában volt. Az utolsó napon gyakorlatban is alkalmazhattuk a fordítást segítő számítógépes programokat, amelyeket Juliana Csakirova előadásaiban november 14-én és 16-án bemutatott.

Összegzésül a szemináriumon való részvétel során rengeteg szakmai újdonságot, trükköt sajátítottunk el. Irodalmi művek fordítása mellett lehetőségünk volt diplomáciai szöveget is fordítani. Ugyanakkor a különböző országokból származó diákokkal való együttműködéssel kapcsolati tőkém növekedett, empátikus készségem pedig fejlődött. Véleményem szerint a négynapos, telített program nagyban hozzájárul(t) ahhoz, hogy a jövőben jobb fordító legyek.

ЦЕНТР РУССКОГО ЯЗЫКА И КУЛЬТУРЫ
ПЛОДОВИВСКОГО УНИВЕРСИТЕТА
ИМ. ПАИСИЯ ХИЛЕНДАРСКОГО

СВИДЕТЕЛЬСТВО

об участии в IX Международном научно-практическом семинаре по переводу
и разработке практических материалов по предложенным темам

Балаж Балажин

Программа семинара

1. Моделирование перевода в современном переводоведении
2. Русский театр как источник прецедентных феноменов
3. Киновоплощение русской классической пьесы
4. Актёрский тренинг для переводчиков
5. Перевод при помощи CAT-программ
6. Бытовые реалии русской драмы XIX века
7. Игра без слов. Этюды и импровизации на заданную тему
8. CAT-программы: благодать или проклятие?
9. Практикум по переводу в трех группах

2 часа
2 часа
2 часа
2 часа
2 часа
2 часа
2 часа
2 часа
6 часа

13 ноября – 17 ноября 2019
Пловдив

доц. д-р Нада Чернева
Директор Центра русского языка и культуры
Пловдивского университета имени Паисия Хилендарского